

Reactie op Internetconsultatie

Wijziging van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 inzake het resultaatgericht beschikken

Algemeen

Wij kijken vanuit Peelgemeenten en Helmond uit naar de nieuwe Wmo 2015 die resultaatgericht beschikken binnen de Wmo ondersteunt en de rechtszekerheid voldoende lijkt te waarborgen. Wij willen hier echter wel bij opmerken dat de voorgestelde wetswijziging een administratieve verzwarende inhoudt, vrij complex van aard is en leidt tot onnodige juridisering. Vooral de extra paragraaf rondom de klachtenbehandeling betekent een flinke belasting voor gemeenten. De vraag rijst dan ook direct, worden hiervoor extra middelen beschikbaar gesteld?

Verder dienen alle genomen maatregelen om de rechtszekerheid te waarborgen in onze optiek enkel te zien op maatwerkvoorzieningen die worden beschikt in de vorm van een resultaat. Alle overige maatwerkvoorzieningen, zoals de hulpmiddelen en alle beschikkingen op basis van tijd, kunnen immers juridisch probleemloos onder het bestaande regime worden afgehandeld.

Een ander punt is dat de concept-wet verplicht tot een cyclus van kwaliteitscontrole over de gehele breedte van de Wmo-uitvoering. De concept-wet opent daarbij de mogelijkheid dat publicatie van toezichtsrapportages verplicht wordt gesteld. Kwaliteitscontrole is een nuttig instrument om te borgen dat een toegekend resultaat (bijvoorbeeld een schoon en leefbaar huis) ook wordt gerealiseerd door een aanbieder. Maar ook hier rijst de vraag waarom een kwaliteitscyclus vervolgens wordt ingericht voor alle vormen van ondersteuning (waaronder hulpmiddelen), en dus ook als ondersteuning wordt toegekend middels een indicatie met een tijdsduur. Dit soort verplichtingen betekenen voor gemeenten opnieuw een administratieve-, en dus ook financiële, belasting.

Hierna worden er opmerkingen gemaakt t.a.v. het wetsvoorstel en t.a.v. de toelichting. Besloten wordt met de beantwoording van de vragen die zijn gesteld bij de internetconsultatie.

Opmerkingen tekst wetsvoorstel

Onderdeel A

Met de wijziging wordt voorgesteld een vijfde lid aan artikel 2.1.3 toe te voegen. Het lid begint met de passage 'Bij of krachtens' de verordening. Door het gebruik van de woorden 'Bij of krachtens' zou verondersteld kunnen worden dat delegatie mogelijk is. Uit de algemene toelichting (paragraaf 3.1) blijkt ook dat delegatie mogelijk is. In de memorie van toelichting op dit specifieke artikel wordt vervolgens gesproken over 'de essentialia' die in de verordening moeten worden opgenomen. Op grond van ECLI:NL:CRVB:2017:1803 dienen de essentialia van het voorzieningspakket te worden vastgelegd in de verordening. Het zou verhelderend zijn als de mogelijkheid tot delegatie aan het college uit de memorie van toelichting bij dit specifieke artikel blijkt en er niet wordt gesproken over essentialia.

Onderdeel B punt 1 en 3

Onder punt 1 staat opgenomen dat het college in de onderzoeksfase voor zover het gaat om een maatwerkvoorziening met resultaatbeschrijving, de wijze onderzoekt waarop de aanbieder in samenspraak met de cliënt rekening kan houden met de behoefte van de cliënt aan maatschappelijke ondersteuning. Onder punt 3 worden cliënt en vertegenwoordiger gewezen op de mogelijkheid om met een aanbieder de behoefte aan maatschappelijke ondersteuning te beschrijven in zowel resultaat als tijdsduur maatwerkvoorzieningen. Is dit correct?

Onder punt 3 is de zinsnede 'waarbij cliëntondersteuning beschikbaar wordt gesteld' erg dwingend geformuleerd. Het lijkt bijna of gemeenten cliëntondersteuners aan tafel moeten zetten. Voorts vragen wij ons af wat de verhouding is tot artikel 2.2.4 Wmo 2015 waarin immers al is opgenomen dat het college ervoor zorgdraagt dat voor ingezetenen cliëntondersteuning beschikbaar is.

Onderdeel F

Dit onderdeel brengt een enorme administratieve lastenvermeerdering met zich mee. Uit de Memorie van toelichting blijkt dat dit wordt beseft en dat de voorgestelde procedure verschillende waarborgen bevat tegen 'onnodige' procedures. Gemeenten zijn namelijk niet verplicht een klacht in behandeling te nemen (op grond van artikel 9:8 lid 2 Awb) indien het belang van de klager kennelijk onvoldoende is. De vraag is echter of hiermee aan gemeenten voldoende ruimte wordt geboden om 'onnodige' procedures af te houden. De teneur van artikel 9:8 lid 2 Awb is dat terughoudend moet worden omgegaan met de bevoegdheid om klachten niet te behandelen, en dat betekent dat elke tekortkoming in de schoonmaak -hoe gering ook- al snel beschouwd zal worden als een voldoende belang. En daarbij zal ook vrijwel elke bejegeningklacht -gelet op het per definitie subjectieve karakter- als reële klacht moeten worden aangemerkt en nader onderzocht.

Artikel 2.4a.1, in de tekst van de wet staat opgenomen dat het college moet zorgdragen voor een behoorlijke behandeling van klachten over een gedraging van een aanbieder in het kader van de uitvoering van een aan de cliënt verstrekte maatwerkvoorziening. Uit de memorie van toelichting (onder 2.4a.1) blijkt vervolgens dat de klachtenprocedure kan gaan over zowel bejegeningklachten als klachten die zien op gedragingen van een aanbieder in het kader van de uitvoering van een maatwerkvoorziening. In de praktijk gaat dit voor verwarring zorgen. Wij willen daarom voorstellen om ook bejegeningklachten expliciet op te nemen in de voorgestelde wettekst ter voorkoming van misverstanden. Een betere oplossing zou echter zijn om voor wat betreft bejegeningklachten de huidige regeling te handhaven, waarbij de aanbieder wordt verplicht de klacht af te handelen op basis van het eigen klachtenreglement.

Titel 9 van de Awb is gericht op klachtafhandeling. Middels artikel 2.4a.6 wordt een deel van deze titel van overeenkomstige toepassing verklaard. Artikel 9:12 van de Awb is hiervan uitgezonderd. In artikel 2.4a.7 wordt een artikel geïntroduceerd dat overeenkomt met het eerste lid van artikel 9:12 van de Awb. Op grond van dit artikel dient het college de klager en aanbieder schriftelijk en gemotiveerd in kennis te stellen van de bevindingen van het onderzoek naar de klacht, het oordeel en de conclusies die daaraan verbonden worden. Op grond van artikel 2.4a.9 wordt deze kennisgeving gelijkgesteld met een besluit waartegen de klager in beroep kan gaan. Bezwaar is uitgesloten. Dit volgt uit artikel 2.4a.10.

In de Memorie van Toelichting onder artikel 2.4a.1 wordt aangegeven: 'De klachtenprocedure kan gaan over bejegeningklachten of klachten die zien op gedragingen van een aanbieder in het kader van de uitvoering van een maatwerkvoorziening. Alleen bij deze laatste categorie van klachten is vervolgens beroep mogelijk bij de bestuursrechter'. Dit vloeit voort uit de toegangseis uit artikel 2.4.a.11. In de toelichting op dat artikel wordt nog aangegeven dat bejegeningklachten niet-ontvankelijk worden verklaard.

Welk gevolg moet er worden gegeven aan de bejegeningklachten? Deze kunnen na het doorlopen van de klachtenprocedure (met oordeel) niet naar de bestuursrechter, maar het is nu onduidelijk of gemeenten dienen te verwijzen naar de nationale ombudsman (het tweede lid van artikel 9:12 is immers niet van overeenkomstige toepassing).

Verder loopt de inhoud van de Memorie van toelichting loopt niet gelijk aan de inhoud van de wettekst. De toelichting op artikel 2.4a.7 wordt gegeven onder 2.4a.9.

Opmerkingen Memorie van toelichting

Paragraaf 3.2.1. PGB

Verzoek om deze paragraaf te schrappen. Door deze paragraaf komen gemeenten die de PGB's niet hebben gebaseerd op de gemiddelde ZIN-tarieven van aanbieders in de problemen met hun PGB-tarief systematiek.

Paragraaf 3.4 Periodieke herbeoordeling en flexibiliteit

Uit artikel 2.3.9 van de Wmo blijkt: 'Het college onderzoekt periodiek of er aanleiding is een beslissing als bedoeld in artikel 2.3.5 of 2.3.6 te heroverwegen'. Dit is een vrij dwingende bepaling. Middels dit wetsvoorstel wordt voorgesteld dat deze eis van periodieke herbeoordeling niet hoeft te worden toegepast als het gaat om het aanpassen van de activiteit en de frequenties van de toegekende dienstverlening in het ondersteuningsplan.

Wellicht is het handig om tevens een uitzondering te maken voor gevallen waarbij vaststaat dat de maatwerkvoorziening voor onbepaalde tijd noodzakelijk is, waarbij een heroverweging enkel plaats zal vinden naar aanleiding van een melding nieuwe feiten of verandering in omstandigheden.

Voor eventuele vragen kunt u ons bereiken via kwaliteit@peelgemeenten.nl of BJO@Helmond.nl

Met vriendelijke groet,

Gemeente Helmond en de Peelgemeenten

Beantwoording vragen

Vraag 1

In het wetsvoorstel is bepaald dat bij een beschikking met resultaatbeschrijving altijd een ondersteuningsplan wordt opgesteld. Het ondersteuningsplan maakt deel uit van de beschikking met resultaatbeschrijving. Vindt u het wenselijk om ook bij een beschikking met een tijdsduurbeschrijving een ondersteuningsplan verplicht te stellen? Zo ja, welke redenen heeft u daarvoor?

Nee, dat vinden wij niet wenselijk. Het doel van dit wetsvoorstel is, het waarborgen van de rechtszekerheid. De CRvB is van oordeel dat de rechtszekerheid bij beschikkingen met resultaatbeschrijving onvoldoende wordt gewaarborgd. Om dit te ondervangen worden allerlei instrumenten in de wet geïntroduceerd, waaronder een ondersteuningsplan met taken en frequentie. De discussie rondom rechtszekerheid speelt niet bij de beschikkingen met een tijdsduurbeschrijving. Het noemen van 'tijd' in een beschikking is namelijk al voldoende rechtszeker. Verder ontstaat er in onze optiek extra verwarring en onzekerheid over de inzet wanneer je bij de beschikkingen met tijd gaat werken met ondersteuningsplannen. Want wat ga je doen als niet alle taken op het ondersteuningsplan zijn verricht in de tijd die is beschikt? En wat ga je doen wanneer alle taken eerder zijn verricht dan de tijd die is beschikt?

Vraag 2

Via het wetsvoorstel wordt geregeld dat geschillen over de uitvoering van maatwerkvoorzieningen in eerste instantie bij de gemeente kunnen worden aangekaart. Het gaat dan om alle typen maatwerkvoorzieningen: diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen. Is dit praktisch uitvoerbaar? Zo nee, waarom niet?

Nee, dat brengt een enorme lastenvermeerdering met zich mee. Zoals ook onder vraag 1 is aangegeven, ziet de wetswijziging op het waarborgen van de rechtszekerheid ten aanzien van op resultaatgerichte indicaties. Een van de maatregelen is daarbij de rechtsbescherming in de vorm van klachtenprocedures. Omdat deze maatregel in het leven wordt geroepen op cliënten met beschikkingen op basis van resultaat meer rechtsbescherming te bieden, moet deze nieuwe vorm van geschilbeslechting ook alleen voor resultaatgerichte indicaties gelden. De wijze waarop de geschillenregeling is vormgegeven in het concept-wetsvoorstel zal wel degelijk leiden tot een toename van klachten en daarmee een lastenverzwaring voor gemeenten. Daarbij leidt het ook tot de juridisering die de Minister nu juist wil voorkomen.

Vraag 3

Zijn er andere punten in het wetsvoorstel die naar uw mening aandacht behoeven of die het ontwerp kunnen versterken?

Wij zijn benieuwd of u in de Memorie van toelichting misschien iets over bandbreedtes kunt zeggen. Veel gemeenten hanteren bandbreedtes bijvoorbeeld wanneer het gaat om het toekennen van begeleiding. Vallen deze 'tussenvormen' onder het resultaatgerichte- of het urenregime?

Verder pleiten wij nog steeds voor het ontwikkelen van een landelijk normenkader voor de maatwerkvoorzieningen huishoudelijke ondersteuning. En aanvullend hierop wensen wij graag een passage in de memorie van toelichting terug te zien over de wijze waarop het ondersteuningsplan al dan niet dient te steunen op een objectief normenkader. Dit onderwerp zal immers stof geven voor uitgebreide juridische discussies.

Tot slot is het erg belangrijk om niet alles over een kam te scheren en de nieuwe maatregelen alleen van toepassing te verklaren op resultaatgerichte indicaties. Wanneer de nieuwe maatregelen op alle soorten verstrekkingen van toepassing worden, veroorzaakt dat een extra zware belasting voor gemeenten.